

Sygn. akt I C 569/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący - SSO Jolanta Hryciuk

Protokolant – sekr. sąd. Agnieszka Biarda

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2014r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. J. (1) i P. J. (1)

przeciwko(...)z siedzibą w S.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od(...)z siedzibą w S. na rzecz J. J. (1) kwotę 80 000 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2013r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od (...)z siedzibą w S. na rzecz P. J. (1) kwotę 80 000 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2013r. do dnia zapłaty,

III. zasądza od (...) z siedzibą w S. na rzecz J. J. (1) kwotę 5935,60 zł (pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści pięć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. zasądza od (...) z siedzibą w S. na rzecz P. J. (1) kwotę 5935,60 zł (pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści pięć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,

V. nakazuje pobrać od (...) z siedzibą w S. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4000 (cztery tysiące) złotych tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 569/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 maja 2013 r. skierowanym przeciwko (...) w S., powodowie J. J. (1) i P. J. (1) wniesli o zasądzenie na rzecz każdego z nich kwot po 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, tj. więzi rodzinnej, uczuciowej i emocjonalnej pomiędzy rodzicami a córką A. J. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2013r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Jako podstawę prawną roszczenia wskazali art. 448 kc i art. 24§1 kc.

W uzasadnieniu powództwa powodowie podnieśli, iż w dniu 23 maja 2000r. w miejscowości O. gmina M. doszło do tragicznego wypadku, w wyniku, którego zginęła córka powodów A. J.. Winnym spowodowania wypadku był P. D., kierujący samochodem marki S. (...) o nr rej. (...). Został on prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim w sprawie II K 709/00. Pozwany przyjął swoją odpowiedzialność co do zasady za krzywdę

powodów związaną z naruszeniem ich dóbr osobistych na skutek wypadku i śmierci córki. Decyzją z 17 stycznia 2013r. przyznał powodom J. J. (1) kwotę 20 000 zł, zaś P. J. (1) kwotę 5000 zł.

Uzasadniając wysokość zadośćuczynienia powodowie wskazali, iż A. J. w chwili śmierci miała zaledwie 23 lata. Rozpoczęła studia we W.. Pomiędzy powodami a zmarłą istniała bardzo silna więź uczuciowa i emocjonalna. Zmarła córka była osobą otwartą, pomocną, wesołą i lubianą przez otoczenie. Dobrze się uczyła i była dla rodziców powodem do dumy. Wiadomość o wypadku i śmierci córki stały się najgorszym wydarzeniem w życiu powodów. Wstrząs psychiczny był tak silny, iż nie byli oni stanie normalnie funkcjonować, nie mogli spać, stracili apetyt i nie mieli chęci do życia. Ból po śmierci dziecka trwa do chwili obecnej. Nie ustąpił smutek i poczucie wielkiej krzywdy oraz tęsknota i żal, że życie ich córki zostało tak nagle przerwane. Zdaniem powodów wypłacone przez pozwanego zadośćuczynienie w okolicznościach sprawy należy uznać za symboliczne.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany podniósł, iż wypłacił w toku postępowania likwidacyjnego zadośćuczynienie na rzecz J. J. (1) w kwocie 20 000 zł, zaś na rzecz P. J. (1) w kwocie 5000 zł. Ponadto, P. J. (1) otrzymał nawiązkę w kwocie 3000 zł na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim, a rodzina otrzymała świadczenia od sprawcy wypadku. Zdaniem pozwanego wysokość zadośćuczynienia, jakiej domagają się powodowie jest rażąco wygórowana. Pozwany podniósł, iż P. J. (1) jest osobą nadużywającą alkoholu i agresywną, co powodowało konieczność szukania przez A. J. i pozostałych członków rodziny schronienia u sąsiadów. Zachowanie ojca było przyczyną opuszczenia domu rodzinnego przez A. J. i zamieszkania we W.. Zdaniem pozwanego prawdopodobnym jest, iż na dzień wypadku między ojcem a córką nie istniała żadna więź, a jeśli istniała to była symboliczna. Zdaniem pozwanego powodowie nie przedstawili żadnych dowodów, które uzasadniałyby konieczność podwyższenia zadośćuczynienia.

W piśmie z dnia 28 marca 2014r. pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo (k.95). Wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz J. J. (1) kwoty 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, tj. więzi rodzinnej, uczuciowej i emocjonalnej pomiędzy matką i córką wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2013r. do dnia zapłaty, o zasądzenie od pozwanego na rzecz P. J. (1) kwoty 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, tj. więzi rodzinnej, uczuciowej i emocjonalnej pomiędzy ojcem i córką wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2013r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania na rzecz powodów, w tym kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Zdaniem powodów materiał dowodowy zebrany w sprawie, a w szczególności zeznania świadków i opinie sądowo-psychologiczne uzasadniają żądanie zadośćuczynienia w żądanej wysokości.

W piśmie procesowym z dnia 2 kwietnia 2014 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości (pismo k. 111-112).

Na rozprawie pełnomocnik powodów popierał powództwo sprecyzowane w piśmie z dnia 28 marca 2014 r. (k.95).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 23 maja 2000 r. w miejscowości O. miał miejsce wypadek drogowy w wyniku, którego obrażeń doznała córka powodów A. J., co skutkowało jej śmiercią w dniu 11 czerwca 2000r. Winnym spowodowania wypadku był P. D., który został prawomocnie wyrokiem Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z 25 kwietnia 2001r. w sprawie II K 709/00 (wyrok k. 9). Pojazd, którym poruszał się sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. z siedzibą w S..

A. J. w chwili śmierci miała 23 lata. Ukończyła szkołę zawodową, a następnie technikum w B.. Do października 1999r. A. J. zamieszkiwała z rodzicami we wspólnym gospodarstwie domowym. W każde wakacje pracowała, jako kucharka u A. D., aby odciążyć finansowo rodziców. Kiedy późno kończyła pracę P. J. (1) przychodził po nią, aby sama nie wracała

do domu. Od października 1999r. mieszkała i studiowała we W.. Oprócz tego, pracowała opiekując się dzieckiem sprawy wypadku P. D.. Powodowie mają jeszcze czworo dzieci: P. J. (2), który w dacie wypadku miał 24 lata, J. J. (2), która w dacie wypadku miała 20 lat, M. J. (1), która w dacie wypadku miała 18 lat i M. J. (2), który w dacie wypadku miał 17 lat. Obecnie P. i J. mieszkają z nimi.

Po wyjechaniu na studia (...) przyjeżdżała do rodzinnego domu w każde święta i dni wolne. W dniu, kiedy zdarzył się wypadek wracała z rodziną D. z domu do W.. Relacje w rodzinie między zmarłą A. J. a jej rodzicami układały się bardzo dobrze. (...) i córkę łączyły naturalne więzi uczuciowe i emocjonalne. A. J. była osobą otwartą, wesołą, lubiana przez otoczenia. Szanowała swoich rodziców. Obdarowywała rodziców prezentami z okazji uroczystości rodzinnych. Zdarzało się, że jeszcze przed śmiercią córki P. J. (1) spożywał alkohol, co rodziło nieporozumienia pomiędzy nim a żoną (zeznania stron – nagranie z rozprawy z 22 października 2014r., zeznania świadków A. D., M. M., J. P. – nagranie z rozprawy z 5 września 2013r.).

Śmierć A. J. dla rodziców była nieoczekiwana, tragiczna i bardzo dotkliwa w skutkach. Wywołała gwałtowne, silne i niezwykle przykre emocje. J. J. (1) od daty wypadku do śmierci córki przebywała z nią szpitalu. Dla obojga rodziców widok ciała córki po urazach, opuchniętej twarzy, widok umierającego dziecka był bardzo bolesny i do chwili obecnej na wspomnienie o tym nie są oni w stanie powstrzymać łez. J. J. (1) i P. J. (1) nie byli w stanie normalnie funkcjonować, nie widzieli sensu w podejmowaniu zwykłych codziennych czynności. W prowadzeniu ich gospodarstwa rolnego pomagali im sąsiedzi (zeznania stron – nagranie z rozprawy z 22 października 2014r.).

J. J. (1) rzez okres dwóch lat miała problemy ze snem. Przyjmowała leki uspokajające, które zlecał jej lekarz pierwszego kontaktu. Wywiązywała się z codziennych obowiązków. Jej samopoczucie poprawiło się po pięciu latach. Stała się jednak bardziej nerwowa, ma niższą tolerancję na bodźce stresowe. J. J. (1) podejmuje typowe dla wieku i swojej sytuacji życiowej aktywności (opinia biegłego psychologa k. 64-67).

P. J. (1) po śmierci córki spożywał codziennie alkohol, co doprowadziło do jego uzależnienia. Odczuwał smutek, miał wyrzuty sumienia, że znalazł córcę pracę we W.. Bardzo często odwiedzał grób córki. Po pięciu latach od śmierci córki zaczął adoptować się do sytuacji życiowej. Nie korzystał ze wsparcia psychologicznego ani nie podejmował leczenia psychiatrycznego. Na obecne funkcjonowanie powoda zasadniczy wpływ ma jego uzależnienie od alkoholu (opinia biegłego psychologa k. 68-71).

Powodowie pielęgnują pamięć o córce. Na początku odwiedzali jej grób nawet codziennie. Teraz także odwiedzają grób, kupują kwiaty, zamawiają msze w kościele (zeznania stron – nagranie z rozprawy z 22 października 2014r.).

Rodzina J. J. (1) i P. J. (1) w okresie ostatnich 15 lat nie korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej (pismo z Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w S. k. 38).

(...) S.A. z siedzibą w S. przyjęło swoją odpowiedzialność za skutki wypadku i decyzją z dnia 17 stycznia 2013r. przyznało i wypłaciło J. J. (1) zadośćuczynienie w wysokości 20 000 złotych, zaś P. J. (1) zadośćuczynienie w kwocie 5000 zł na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24§1 kc (decyzje k. 13-14).

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą roszczenia powodów jest przepis art. 448 kc w zw. z art. 24§1 kc. Pozwany nie kwestionował co do zasady swojej odpowiedzialności cywilnej za skutki wypadku, w tym odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych powodów. Z tego tytułu pozwany wypłacił powodom zadośćuczynienie w kwocie 20 000 zł na rzecz J. J. (1) i 5000 zł na rzecz P. J. (1).

Sąd uznał, iż roszczenie powodów tak co do zasady jak i wysokości jest uzasadnione. Z utrwalonej już linii orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych wynika, iż najbliższym członkom rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art.448 kc w zw. z art. 24§1kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r. (m.in. uchwała z dnia 22 października

2010r. w sprawie III CZP 76/2010, LEX 604152). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy stwierdził m.in., iż katalog dóbr osobistych określony w art. 23 kc ma charakter otwarty. Ochroną objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane, jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Sąd podziela stanowisko, iż szczególną więź emocjonalna pomiędzy członkami rodziny pozostaje pod ochroną z art. 23 i 24 kc. Rodzina stanowi związek najbliższych osób, którą łączy więź wynikająca z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa. Zapewnia członkom rodziny poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc. Prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie. Akceptując w pełni to stanowisko Sąd uznał za zasadne roszczenie powodów na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24§1kc.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż w związku z nagłą, tragiczną śmiercią syna powodowie doznali cierpień psychicznych, bólu, poczucia osamotnienia, ogromnej krzywdy. Potwierdzają to zeznania stron oraz zeznania świadków A. D., M. M., J. P. (nagranie z rozprawy z 5 września 2013r.), które Sąd uznał za w pełni wiarygodne. Z zeznań tych wynika, iż pomiędzy J. J. (1) i P. J. (1) a ich córką A. J. istniały silne więzi rodzinne, uczuciowe i emocjonalne. Rodzice w sposób naturalny troszczyli się o córkę, dbali o nią, kiedy jeszcze w dzieciństwie miała problemy ze zdrowiem. P. J. (1) dbał o jej bezpieczeństwo, wychodził po nią, kiedy późno wracała z pracy czy wcześniej szkoły. W świetle tych dowodów twierdzenia pozwanego, iż prawdopodobnie między zmarłą a jej ojcem nie istniały żadne więzi należy uznać za nieprawdziwe. W zebranych dowodach nie znajdują również potwierdzenia okoliczności podnoszone przez pozwanego, iż relacje w rodzinie były złe, gdyż powód nadużywał alkoholu, wszczynał awantury i córka musiała szukać schronienia u sąsiadów, co w dalszej kolejności było przyczyną jej wyprowadzenia się z domu. P. J. (1) przyznał, iż zdarzało mu się po zakończonej pracy nadużyć alkoholu jeszcze prze śmiercią córki. J. J. (1) zeznała, iż do konfliktów dochodziło między nią a mężem, zaś nigdy powód nie zachowywał się źle wobec dzieci. Tak naprawdę powód uzależnił się od alkoholu po śmierci córki, kiedy pił z rozpacz i bólu. Okoliczność, iż jest osobą uzależnioną nie oznacza, iż jego ból i cierpienie po stracie dziecka są mniejsze. Powodowie zgodnie też zeznali, iż A. J. wyjechała z rodzinnego domu, gdyż miała swoje życiowe plany, chciała się opiekować osobami niepełnosprawnymi i dlatego studiowała we W., gdzie z kolei P. J. (1) pomógł jej znaleźć pracę. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż nagła śmierć córki spowodowała, iż powodowie nie byli w stanie normalnie funkcjonować, mieli problemy ze snem. W prowadzeniu ich gospodarstwa pomagali sąsiedzi. J. J. (1) czuwała przy córce szpitalu od wypadku do śmierci 11 czerwca 2000r. Widok umierającego dziecka był dla powodów bardzo bolesny, a cierpienie nie do opisanego. P. J. (1) dodatkowo dręczyły wyrzuty sumienia, gdyż to on przy pomocy znajomego znalazł córce pracę we W., a w drodze do W. zdarzył się wypadek. Wskutek przeżyć związanych ze śmiercią, aby ukoić ból i żal P. J. (1) spożywał alkohol, co doprowadziło do jego uzależnienia. Mimo tego w dalszym ciągu pełni on funkcje sołtysa wsi. Wiarygodność tych dowodów, zeznań stron potwierdzają również wywołane w sprawie opinie biegłego psychologa K. G. (k. 64-71), które Sąd uznał za rzetelne, szczegółowe i fachowe. Opinie te nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Wynika z nich, iż w okresie pięciu lat od śmierci córki powodów, ich emocje związane z tym tragicznym zdarzeniem były silne, zaś obecnie powodowie zaadoptowali się do nowej sytuacji.

Mając na uwadze okoliczności sprawy i zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał, iż doszło do naruszenia dobra osobistego powodów w postaci więzi uczuciowej i emocjonalnej z córką, w wyniku bezprawnego działania sprawcy wypadku. Śmierć A. J. spowodowała żal, osamotnienie, bezsilność, utratę wsparcia z jej strony w przyszłości. Dla każdego rodzica nagła, tragiczna śmierć dziecka, z którym byli związani, z którym wiązali plany i nadzieje na przyszłość, na którego pomoc liczyli stanowi ujemne przeżycie psychiczne, którego w całości nie są w stanie zrehabilitować świadczenia pieniężne. W ocenie Sądu krzywda taka następuje niezależnie od tego, czy następuje utrata jedyne dziecko czy jednego z kilkorga, tak jak w tym przypadku. Krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek należy traktować indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Śmierć dziecka jest zdarzeniem tak dotkliwym, że jego skutki rozciągają się na całe życie rodziców, a zadośćuczynienie pieniężne nawet najwyższe tylko w części taki brak rekompensuje. Powodowie zgodnie zeznali, iż straty córki nie są w stanie tak naprawdę, zrehabilitować im

żadne pieniądze. Jak zeznała powódka oddałaby wszystko, aby córka żyła. Sąd uznał, iż z pewnością straty córki nie rekompensuje przyznane przez pozwanego zadośćuczynienie w kwocie 20 000 zł na rzecz powódki i 5000 zł na rzecz powoda. Jest to kwota zaniżona w zestawieniu z ogromną krzywdą, jakiej doznali powodowie i ich cierpieniami psychicznymi.

Zadośćuczynienie pieniężne jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy. Rozmiar zadośćuczynienia powinien być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar. Przesłanka "stopy życiowej" ma charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawić zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego wymiar (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00). Uznając roszczenie powodów za usprawiedliwione co do zasady i biorąc pod uwagę powyższe okoliczności dotyczące niesprecyzowanych wprost kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia Sąd uznał, iż żądanie przez powodów dodatkowo kwoty po 80 000 złotych jest uzasadnione. W ocenie Sądu jest to kwota adekwatna do rozmiaru krzywdy doznanej przez powodów, ich cierpienie psychiczne i bólu po stracie dziecka. W ocenie Sądu, suma ta stanowi wartość ekonomicznie odczuwalną, a jednocześnie jest utrzymana w rozsądnych granicach.

Od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia Sąd zasądził odsetki ustawowe od 17 stycznia 2013r. Zgodnie z art. 481 § 1 kc, wierzyciel może domagać się odsetek za okres opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia pieniężnego, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie z art. 817 § 1 kc ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby jednakże wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, to zgodnie z § 2 świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1. Powodowie swoje roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia w wysokości po 200 000 złotych na rzecz każdego z nich zgłosili do ubezpieczyciela w piśmie (k. 10-12). Decyzją z 17 stycznia 2013r. pozwany przyznał zadośćuczynienie w kwocie 20 000 zł na rzecz J. J. (1) i 5000 zł na rzecz P. J. (1) (k.13-14). W ocenie Sądu, już wówczas nie istniały żadne wątpliwości co do zasadności roszczenia powodów. Z uwagi na powyższe Sąd zasądził odsetki na rzecz każdego z powodów od dnia 17 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty tj. od dnia wypłaty przez pozwanego zadośćuczynienia na rzecz powodów tylko w części.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc. Sąd zasądził od pozwanego jako strony przegrywającej na rzecz powodów poniesione przez nich koszty procesu, na które składa się: opłata sądowa w kwocie po 2000 zł, koszty zaliczki na poczet kosztów wynagrodzenia biegłego w kwocie po 318,60 zł i koszty zastępstwa procesowego w kwocie po 3617 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013. 461 j.t.).

Sąd nakazał pobranie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kosztów nieuiszczonej opłaty sądowej na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2010 r., nr 90, poz.594 ze zm.)

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w wyroku.